

บทที่ ๒

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การรำโนราสิบสองท่า เป็นกระบวนการการรำแบบดั้งเดิมที่เชื่อกันว่าเป็นท่ารำเบื้องต้น สำหรับฝึกหัดและสืบทอดกันมาในอดีตซึ่งถือกันว่าเป็นท่าครูที่มีความสำคัญ มีศึกษาความสำคัญ และ ความสวยงามของกระบวนการการรำท่าครูของโนราที่มีชื่อเสียง ไว้หลายท่าน ท่ารำต่างๆ จากครู โนราที่มีการศึกษาค้นคว้า เมื่อมีการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ทำกับการรำโนราสิบสองท่าของ โนรา พัน หอเพชร มีโครงสร้างของท่ารำและกระบวนการการรำที่น่าสนใจ ประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ประวัติครู โนราที่สำคัญและมีชื่อเสียงของ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑.๑ โนราพัน หอเพชร

๒. การรำโนราสิบสองท่าของครู โนรา ๔ ท่าน

๓. การเปรียบเทียบชื่อท่ารำโนราสิบสองท่าของครู โนรา ๔ ท่าน

๔. ประวัติครู กมล คิมทอง

๕. ประวัติ โรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ (บ้านเหนือคลอง)

๖. ความสัมพันธ์กับครูและผู้ถ่ายทอดท่ารำ

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว จะได้อธิบายความสำคัญขององค์ความรู้ที่ได้ศึกษา กันว่า เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ประวัติครู โนราสำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศิลปิน โนราที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในอดีตมีหลายท่าน ได้แสดงในงาน เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปได้แก่ โนราพัน หอเพชร โนราอุไรวรรณ เสียงเสน่ห์ โนราภินคี เกาะสมุย ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีนาพรานที่มีชื่อเสียงคือ พรานเมฆ อร่ากเกาะสมุย แต่ ปัจจุบันท่านเสียชีวิตแล้ว โนราพัน หอเพชร ซึ่งเป็นโนราที่อาวุโสและเสียชีวิตไปหลายปีแล้ว เช่นเดียวกัน มีประวัติการแสดงและผลงานการรำโนราที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

๑.๑ โนราพัน หอเพชร

ภาพที่ ๑ โนราพัน หอเพชร
ที่มา : โภมล คีมทอง

ประวัติครอบครัว

นายพัน หอเพชร หรือ โนรา พัน หอเพชร เดิมเป็นชาวบ้านกะทุน อำเภอพิบูน จังหวัดนครศรีธรรมราช (ปัจจุบันอำเภอกะทุน) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ อายุประมาณ ๗๘ ปี ได้ยายถิ่นฐานมาอยู่ที่บ้านเมืองหัวยในเขต ตำบลบ้านส่อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ปัจจุบันเป็นบ้านหนองชุมแสง หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านส่อง) แต่งงานกับนางช้อน หอเพชร บ้านเดิมอยู่ที่ อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี นายพัน หอเพชร และนางช้อน หอเพชร ไม่มีบุตรและธิดา แต่มีบุตรของพี่สาว นางช้อน หอเพชร คือ นางช้วน (ไม่ทราบนามสกุล) เป็นผู้ดูแล เมื่อยามชรา นายพัน หอเพชร เสียชีวิตด้วยโรคชรา ณ บ้านท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประวัติการถ่ายทอดและการเผยแพร่การรำโนรา

โนราพัน หอเพชร เป็นศิลปินโนราที่มีชื่อเสียงและมีมือการรำท่านหนึ่งในอดีต โนราพัน หอเพชร ฝึกหัดโนรา กับ โนราวดี บ้านกะทุน อำเภอพิบูน จังหวัดนครศรีธรรมราช บุคปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ท่านได้รับการนับถือเป็นโนราอาวุโส เพราะมีอายุเกือบ ๘๐ ปี มีประวัติการรำที่น่าสนใจ “พ่อลงมโนราหันนั้นเคยเข้ามารำภายในหลวงรัชกาลที่ ๕ ท้องพระเนตรแล้ว และมือทันนั้นเคยถูกเรียก

ต่อมาร่างราบรัชกาลที่ ๖ เช่นเดียวกัน ผมดูเขารำทำกำพลัด เพลงทับ และเพลงแต่ระแล้ว” (โภมล คีมทอง, รวมข้อเขียนแทนความบันดาลใจ. ๒๕๔๐ : ๓๕)

ในราพัน หอเพชร ได้มายฝึกหัดและพื้นฟุกรารำให้กับลูกศิษย์บ้านเหมืองหัวยในเขต ตำบลบ้านส่อง อำเภอเวียงสาระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

นางกึ่มอื่น แซ่เอื้อيا หรือ นางสะอื่น เพ็งสกุล ปัจจุบันอายุ ๗๖ ปี ซึ่งเป็นศิษย์ของในราพัน หอเพชร เล่าไว้ว่า เมื่ออายุ ๑๐ ปี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ได้เรียนในรากบัน ในราพัน หอเพชร โดยไปฝึกที่บ้านในราพัน หอเพชร ในตอนกลางคืนทุกวันเสาร์หลังจากรับประทานอาหารมื้อค่ำ เสร็จเรียบร้อยแล้ว บริเวณข้างบ้านของในราพัน หอเพชร จะปลูกโรงในรายกพื้นถาวรมีจากนุ่ง หลังคานเป็นที่สำหรับการฝึกซ้อมในราโดยเฉพาะ ศิษย์ในรารุ่นเดียวกันนั้นมีทั้งหมด ๓๓ คน เป็นผู้หญิง ๙ คน ผู้ชาย ๒๔ คน ได้แก่

๑. นางกึ่มห้อง (ปรีดา ประพันธ์)	๘. นายแล้ง (ไม่ทราบนามสกุล)
๒. นางชูศรี (ไม่ทราบนามสกุล)	๙. นายชุม (ไม่ทราบนามสกุล)
๓. นางปราณี แซ่เอื้อيا	๑๐. นายเจน (ไม่ทราบนามสกุล)
๔. นายเชื่อง ประพันธ์	๑๑. นางแดง (อารีย์) ถาวร
๕. นายชื่น ชูแก้ว	๑๒. นางตึง (ไม่ทราบนามสกุล)
๖. นายคล่อง บุญฤทธิ์	๑๓. นายพีด หอเพชร (ฝึกพราน)
๗. นายเพิ่ม (จังหวัดพัทลุง) (ไม่ทราบนามสกุล)	

ในการฝึกร่วมกับการฝึก耘ทบทวน ฝึกรำทำพรัศ ๓ ชั้น และฝึกร้องกลอนสี่ กลอนหากและฝึกแสดงเรื่อง โดยมีในราเฉย ฉิมพลี (อายุ ๖๓ ปี) เป็นผู้สอนการแต่งกลอนและร้องกลอน ฝึกหัดกันเป็นประจำทุกคืนประมาณ ๓ เดือน จึงทำพิธีผูกผ้าและใส่เครื่องโนราโดยใช้ลูกปัดคาดหัว (ลูกปัดเคลือบแก้วสีต่างๆ) หลังจากนั้นเดินโรงไปรำ ๓ วัด ๓ บ้าน กือบ้านโงเงลงบ้านทุ่งเต่า และบ้านหนองคุก อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อมีความชำนาญก็รำโนราในโอกาสต่างๆ ของชุมชนและการซักจูงและแนะนำจากครูโนรา

การฝึกซ้อมในราพัน หอเพชร จะฝึกหัดลูกศิษย์ประจำสมำเสมอและฝึกซ้อมจริงจัง เพื่อให้เกิดความอดทนพร้อมกับได้รับความรู้อย่างเต็มที่ในการฝึกซ้อมจะมีนักดนตรี ประจำคณะที่ได้ติดต่อและรวบรวมกันมา “ในด้านการฝึกซ้อมโนราห์ เวลาหนึ่งคงทำกันเข้มแข็งและก้าวหน้าดีขึ้นเรื่อยๆ ที่น่ายินดีเพิ่มขึ้นคือผลพลอยได้ คนແสนน้ำดูการซ้อมทุกคืน มีการพูดถึงในราห์แบบโบราณมาก ตัวโนราห์ บางตัวเดินทางมาซ้อม ๔ กิโลเมตรและกลับอีก ๔ กิโลเมตร คนเป่าปีดิน จักรยานมา ๘ กิโลเมตรกว่า แต่เขาทำกันจริงจัง เรายังได้ดูกันจริงจังทุกคืน” (โภมล คีมทอง, เล่มเดียวกัน : ๕๐)

เมื่อการฝึกหัด ในราในชุมชนเหมือนห่วยในเขต ปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวันทุกค่ำคืนจึงเกิดเยาวชนศิลปิน ในรัฐฯ ใหม่ร่วมรักบศิลปิน ในราอาสาที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการแสดงในราในราพัน หอเพชร จึงมีโอกาสเผยแพร่การแสดงในร่างแบบโบราณ ณ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างวันที่ ๒๓ – ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ณ สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมถ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา และหอประชุมคุรุสาก พร้อมกับบันทึกภาพนัตว่า ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าว่าสุกรี กรุงเทพมหานครและการเผยแพร่การรำในรามีผู้ร่วมแสดงดังนี้ (นิติ กองเพียร ๒๕๑๓ : ๓๒)

๑. นายพัน หอเพชร หัวหน้าคณะ (นายโโรง)	๖. นายเชื่อม ประพันธ์ กลอง
๒. นายเฉย ฉิมพลี ผู้ช่วยนายโโรง	๗. นายสังข์ (ไม่ทราบนามสกุล) ปี่
๓. นางปรีดา ประพันธ์ นางรำ	๘. นายธนา (ไม่ทราบนามสกุล) โน้ม่
๔. นางนิติ ปรีชา นางรำ	๙. นายล้าน ชุมเมือง ทับ
๕. นางกัญญา วนทัศกัติ นางรำ	

การช่วยเหลือการศึกษา

ในราพัน หอเพชร มีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโรงเรียนเหมือนห่วยในเขต เนื่องจากครูโภมล คีมทอง ซึ่งเป็นครูใหญ่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้สร้างโรงเรียนเหมือนห่วยในเขต เป็นโรงเรียนชุมชนจึงได้นำภูมิปัญญาชาวบ้านและคติชนวิทยา ซึ่งเกิดจากศิลปินในท้องถิ่นมาถ่ายทอดเป็นบทกลอนในรา หนังตะลุง เพลงบอก และเรื่องราวต่างๆ ให้กับนักเรียนโรงเรียนเหมือนห่วยในเขต นอกจากนี้เมื่อมีการพัฒนาโรงเรียนด้านอาคารเรียน สนาม ห้องส้วม ฯลฯ ในราพัน หอเพชร และนางช้วน หอเพชร มาช่วยพัฒนาโรงเรียนทุกครั้ง เป็นตัวอย่างของผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนของชุมชนเหมือนห่วยในเขต

๒. การรำในราสินสองท่าของครูในรา ๔ ท่าน

ศิลปินในราที่สำคัญของภาคใต้ที่มีการบันทึกท่ารำจากนักวิชาการ ผู้สนใจศึกษาด้านคว้าเกี่ยวกับการแสดงในราของครูในราที่มีชื่อเสียงในอดีต มีท่ารำที่สวยงามสมควรอนุรักษ์ไว้เพื่อศึกษาและสืบทอดกระบวนการรำของครูในราที่มีการรำสินสองท่าคือ

๒.๑ ท่ารำในราสินสองท่าของ ในราหมื่นระบำบันเทิงชาตรี จังหวัดครรชธรรมราษฎร์

การรำในราสินสองท่าของครูในรา หมื่นระบำบันเทิงชาตรี เป็นเอกสารสำคัญด้านท่ารำ ที่มีการบันทึกลงในหนังสือตำราฟ้อนรำปรากฏเป็นภาพขาวดำ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเป็นผู้ควบคุมการถ่ายทำท่ารำ ณ วังวรดิษ ของพระองค์ โดยมีในราหมื่นระบำบันเทิงชาตรีและในราเย็น ซึ่งเป็นลูกศิษย์ร่วมกันบันทึกท่ารำ ใช้เครื่องแต่งกายแบบโบราณ

ละคร ภาคกลาง มีทริค เลี้น และกำไลตันแนนที่เป็นเอกลักษณ์ เมื่อ он โนราในปัจจุบัน ดังรายละเอียด ท่ารำต่อไปนี้ (คำร้องราชนูกาพ, ๒๔๖๖ : ๒๕๕-๒๕๖.)

ท่ารำโนราสิบสองท่าของโนราหนึ่นระบำบันเทิงชาตรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ ๒ ท่าขุนศรัทธา

ภาพที่ ๓ ท่าครูหรือท่าหน้าไม้

ภาพที่ ๔ ท่าขาวย

ภาพที่ ๕ ท่าจืนหน้า

ภาพที่ ๖ ท่าจับระบำ

ภาพที่ ๗ ท่าขึ้นหนอน

ภาพที่ ๘ ท่าทางเหิน

ภาพที่ ๙ ท่าฉากน้อย

ภาพที่ ๑๐ ท่าสามย่างหรือย่างสามขุน

ภาพที่ ๑๑ ท่าพรหมสีหน้า

ภาพที่ ๑๒ ท่าห่วงอก

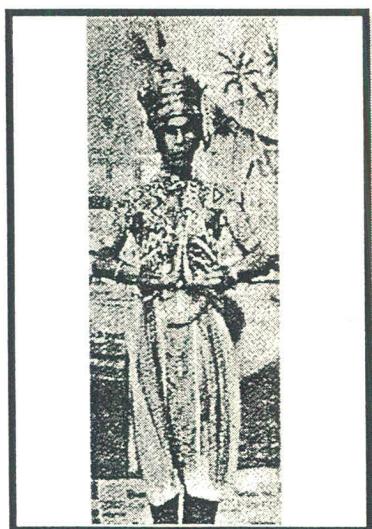

ภาพที่ ๑๓ ท่าแมงมุมซักไย

๒.๒ ท่ารำโนราสิบสองท่าของ โนราขุนอุปัมกั่นรากร(พุ่มเทวา) จังหวัดพัทลุง

การรำสิบสองท่าของ ครูโนราขุนอุปัมกั่นรากร (พุ่มเทวา) ได้มีการบันทึกท่ารำเป็นภาพขาวดำ ลงในหนังสือโนราของ รศ. กิญ โญ จิตต์ธรรม ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ ภาพดังกล่าวจะมีการบอกชื่อท่ารำ ประกอบนثر่องและมีรูปแบบการแต่งกายเหมือนโนราในบุคปัจจุบัน (๒๕๕๗) โดยมีจักษณ์ด้านหลังเป็นม่านสำหรับโนราใช้แสดงโนราบันเทิง ดังรายละเอียดของภาพดังนี้ (กิญ โญ จิตต์ธรรม, ๒๕๐๙ : ๕๗-๖๐)

ท่ารำโนราสินสองท่าของโนราขุนอุปถัมภ์นารากร (พุ่มเทวา) จังหวัดพัทลุง

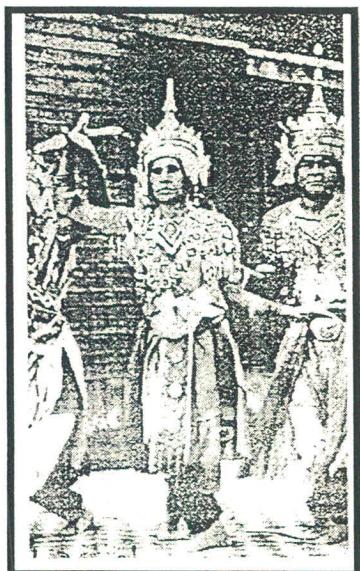
ภาพที่ ๑๔ ท่าประนนมือ

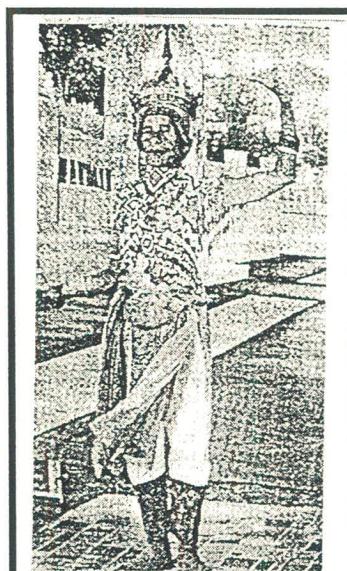
ภาพที่ ๑๕ ท่าจีบซ้าย

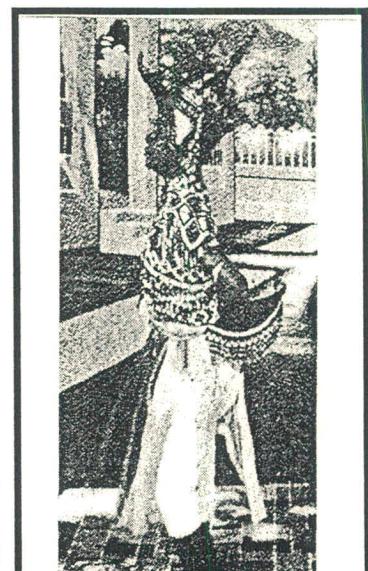
ภาพที่ ๑๖ ท่าจีบขวา

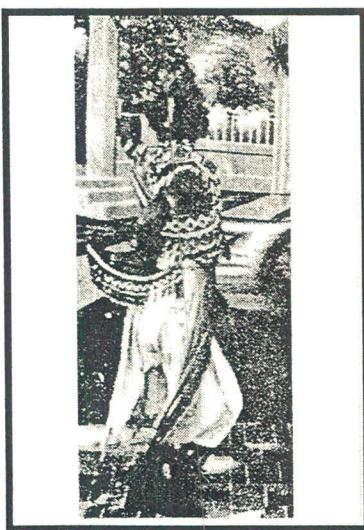
ภาพที่ ๑๗ ท่าจีบซ้ายเพียงเอว

ภาพที่ ๑๘ ท่าจีบขวาเพียงเอว

ภาพที่ ๑๙ ท่าจีบซ้ายเพียงหลัง

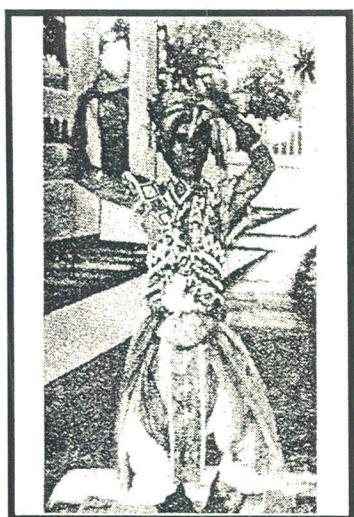
ภาพที่ ๒๐ ท่าจีบขวาไว้หลัง

ภาพที่ ๒๑ จีบข้างเพียงบ่าซ้าย

ภาพที่ ๒๒ ท่าจีบข้างเพียงบ่าขวา

ภาพที่ ๒๓ จีบข้ายเสมอหน้า

ภาพที่ ๒๔ จีบขวาเสมอหน้า

ภาพที่ ๒๕ ท่าขาควย

๒.๓ ท่ารำโนราสิบสองท่าของ โนรายก ชูบัว จังหวัดสংghala

การรำโนราสิบสองท่าของครุโนรายก ชูบัว ซึ่งเป็นศิลปินแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๓๑ ได้มีการศึกษาและบันทึกเป็นท่ารำพร้อมกับคำอธิบายท่ารำในวิทยานิพน์ ของสมโภช เกตุแก้ว คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ปรากฏเป็นภาพสีในต้นฉบับ วิทยานิพน์ มีกระบวนการรำท่าน่าสนใจดังภาพต่อไปนี้ (สมโภช เกตุแก้ว, ๒๕๓๘ : ๙๓-๑๔.)

ท่ารำโนราสิบสองท่าของโนรายก ชูนัว จังหวัดสงขลา

ภาพที่ ๒๖ ท่าเทพพนม

ภาพที่ ๒๗ ท่าพรหมเทวะ

ภาพที่ ๒๘ ท่าเขากaway

ภาพที่ ๒๙ ท่าชัย

ภาพที่ ๓๐ ท่าชูพวงมาลัย

ภาพที่ ๓๑ ท่าพวงมาลัย

ภาพที่ ๓๒ ท่าร้อยพวงมาลัย

ภาพที่ ๓๓ ท่าโคมเวียน

ภาพที่ ๓๔ ท่าพาลาเพียงไหล

ภาพที่ ๓๕ ท่ายูงฟ้อนทาง

ภาพที่ ๓๖ ท่าชูสูงเสมอหน้า

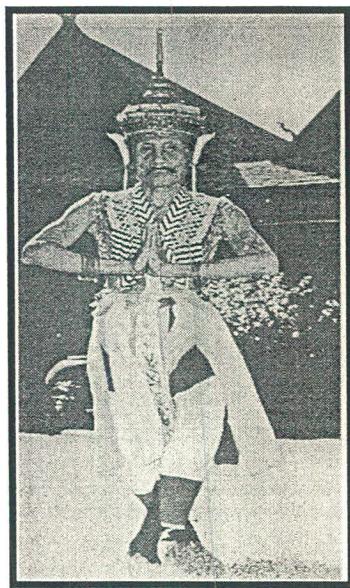

ภาพที่ ๓๗ ท่ากินรเลียบถ้า

๒.๔ ท่ารำโนราสิบสองท่าของ โนราพัน หอเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การรำโนราสิบสองท่าของ โนราพัน หอเพชร จะมีโอกาสในการเผยแพร่ท่ารำได้มากกว่าภาพโนราของครุฑ์สามท่านที่กล่าวมา เนื่องจากภาพท่ารำนี้เป็นภาพสีขนาดใหญ่ ขนาดกระดาษป กหลังวารสารเผยแพร่ทั่วประเทศ เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๑ ในวารสาร วิทยาสาร โดยมี โภมล คิมทอง ครุฑ์ใหญ่ โรงเรียนเหมืองหัวยในเขต อำเภอเวียงสะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นผู้ถ่ายภาพ ดังรายละเอียดภาพต่อไปนี้ (โภมล คิมทอง, ๒๕๑๑ : ปีที่ ๒๑)

ท่ารำโนราสินสองท่าของโนราพัน หอเพชรจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ๓๙ ท่าปฐม

ภาพที่ ๓๔ ท่าแม่ล่าย

ภาพที่ ๔๐ ท่าซัดหว่างอก

ภาพที่ ๔๑ ท่าแม่ล่ายชื่อ

ภาพที่ ๔๒ ท่าแม่ล่ายชื่อจีนบน

ภาพที่ ๔๓ ท่าแม่ล่ายจีนตั้งขา

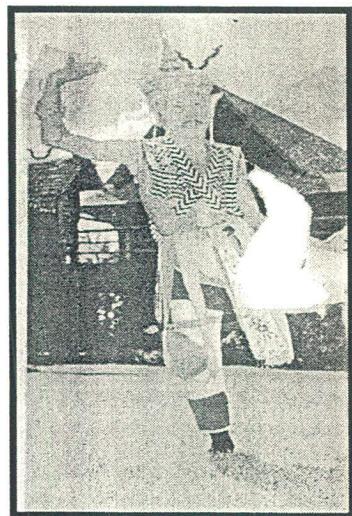
ภาพที่ ๔๔ ท่าแม่ลายท่าต่า

ภาพที่ ๔๕ ท่าสามย่างรำท่าต่า

ภาพที่ ๔๖ ท่าสามย่างรำจีบคា

ภาพที่ ๔๗ ท่าพาหาลา

ภาพที่ ๔๘ ท่า เครือวัลย์

ภาพที่ ๔๙ ท่าจีบหลัง

๓. การเปรียบเทียบชื่อท่ารำโนราสินสองท่าของครูโนรา ๔ ท่าน

ครูโนราที่มีชื่อเดียงในอดีตจำนวน ๔ ท่านที่ได้รับการบันทึกท่ารำไว้เพื่อเป็นหลักฐาน ของความก้าวหน้าและพัฒนาของการการแสดงโนรา ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ที่มีองค์ความรู้และกระบวนการท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ทำให้ศิลปะการแสดงโนราคงอยู่มาถึงปัจจุบันนี้ ครูทั้ง ๔ ท่านมีกระบวนการรำโนราสินสองท่าที่สามารถเปรียบเทียบท่ารำได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางการเปรียบเทียบชื่อของท่ารำโนราสิบสองท่า

ตารางที่ ๖ ตารางเปรียบเทียบชื่อของท่ารำโนราสิบสองท่า

ท่าที่	โนราหมื่นระบำบันเทิงชาตรี (คล้าย ขึ้นตอน)	โนราขุนอุปัตตัมภัณฑารากร (พุ่ม เทวา)	โนราพัน หอเพชร	โนรายก ชูนัว
๑.	ท่าขุนศรัทธา	ท่าประนนมือ	ท่าปฐม	ท่าเทพพนม
๒.	ท่าหน้าไม้	ท่าจีบข้างซ้าย	ท่าเขากวาง	ท่าพรหมเทวะ
๓.	ท่าเขากวาง	ท่าจีบข้างขวา	ท่าชัดหวานอก	ท่าเขากวาง
๔.	ท่าจีบหน้า	ท่าจีบเพียงเอวซ้าย	ท่าแม่ลายชื่อ	ท่าชูชา
๕.	ท่าจับระบำ	ท่าจีบเพียงเอวขวา	ท่าแม่ลายจีบนน	ท่าชูพวงมาลัย
๖.	ท่าจีหันตอน	ท่าจีบໄว้หลังซ้าย	ท่าแม่ลายจีบตា	ท่าพวงมาลัย
๗.	ท่าแหะเหิน	ท่าจีบໄว้หลังขวา	ท่าแม่ลายท่าตា	ท่าร้อยพวงมาลัย
๘.	ท่าคลอกน้อย	ท่าจีบเทียนบ่าซ้าย	ท่าสามย่างรำท่าตា	ท่าโคมเวียน
๙.	ท่าสามย่าง	ท่าจีบเทียนบ่าขวา	ท่าสามย่างจีบตា	ท่าพาลาเพียงไหด
๑๐.	ท่าพรหมสีหัน	ท่าจีบเสมอหน้าซ้าย	ท่าพาลา	ท่ายูงฟ้อนทาง
๑๑.	ท่าหวังอก	ท่าจีบเสมอหน้าขวา	ท่าเครือวัลย์	ท่าชูงเสมอหน้า
๑๒.	ท่าแมงมุมชักใบ	ท่าเขากวาง	ท่าจีบหลัง	ท่ากินนรเลียบตា

จากระบวนท่ารำของครูโนราที่สำคัญจำนวน ๔ ท่าน การรำโนราสิบสองท่าจากการเปรียบเทียบข้อมูลเบื้องต้นของท่ารำครูโนรา ๔ ท่าน ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน เบื้องต้นที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและถ่ายทอดในลำดับต่อไป

๔. ประวัติครูโภม คีมทอง

ประวัติด้านครอบครัว

ครูโภม คีมทอง เกิดเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๘๕ ที่จังหวัดสุโขทัย เป็นบุตรของนายชวน คีมทอง กับนางทองคำ คีมทอง ซึ่งปัจจุบัน (ปี ๒๕๗๕) เสียชีวิตแล้วโภมล้มพิพันธ์ห้องเดียวกันทั้งหมด ๕ คน เป็นชายทั้งสิ้น คนโตชื่อโภกาส สิ้นชีวิตเมื่ออายุได้ ๓ เดือน คนที่สองคือโภมล คนที่สามชื่อด้วง สิ้นชีวิตเมื่ออายุได้ ๑ ขวบ คนที่สี่สิ้นชีวิตเสียแต่เมื่อยังไม่ได้ตั้งชื่อ คนที่ห้าชื่อ นิพนธ์ ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่ และบวชเป็นพระ (ปี ๒๕๔๐)

ประวัติด้านการศึกษา

ครูโภกมล คีมทอง ใช้ชีวิตวัยเด็กและได้รับการศึกษาขั้นต้นจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่โรงเรียนบ้านกด้วย อำเภอบ้านหมื่น จังหวัดพะเยา และมาต่อที่โรงเรียนบ้านหมื่นวิทยาจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลังจากนั้นได้มานักศึกษาต่อในกรุงเทพฯ ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยอาศัยอยู่กับบ้านญาติ ซึ่งมีสักดีเป็นพี่สาว ในเขตบางขุนเทียน จังหวัดธนบุรี จนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลปะ เมื่อปี ๒๕๐๘ และในสมัยนั้นเขาเคยทำกิจกรรมด้านหนังสือมาบ้าง เนื่องจากเรียนมาทางสายศิลปะ และมีแนวทางด้านการเขียนสั่น กิจกรรมด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏหลักฐานให้เห็นโภกมลสอบเข้าคณครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจบชั้นอุดมศึกษาจากคณครุศาสตร์สาขามัธยมศึกษา เอกวิชาสังคมศึกษา ไทยฯฯ ฝรั่งเศส ในปีการศึกษา ๒๕๑๒

ประวัติด้านการทำงาน

โภกมล คีมทอง สนใจงานอาสาสมัคร งานเสียสละ เท่าๆ กับงานด้านความคิด งานด้านปรัชญา เขาไม่เพียงแต่สนใจเพราความสนุก เพราแฟชั่นเท่านั้น แต่เขาสนใจที่จะศึกษาถึงแก่นแท้ของค่ายว่าคืออะไร งานค่ายนั้นมีความสำคัญอยู่ที่ไหน เมื่อสำเร็จการศึกษาจากคณครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้ว โภกมล คีมทอง ได้ก่อตั้งและเป็นครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลที่เนื้องหัวใจในเขา ดำเนินปีนี้ ส่อง กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดการศึกษาแบบโรงเรียนชุมชน โดยมีความมุ่งหมายให้โรงเรียนนี้เป็นศูนย์รวมทางประสบการณ์ของชาวบ้านและเด็กๆ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ให้ชาวบ้านรู้สึกว่ามีสิทธิ์เป็นเจ้าของโรงเรียน ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ค้นหาสิ่งที่ดีงามต่างๆ ที่ชุมชนนั้นมีอยู่ เช่น มนิหารห์ นิทานชาวบ้าน พยาบาล ส่งเสริมค่านิยมทางจิตใจ และเขตติดด้านความรักท้องถิ่น นับว่าเป็นตัวอย่างของคนหนุ่มที่มีความคิดและปรับเปลี่ยนความคิดออกเป็นการกระทำ ด้วยความมานะพยายามและความเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมเป็นที่ดึง ผู้ที่ได้เคยร่วมงานกับครูโภกมล มักจะพูดเสมอว่าครูโภกมล คีมทอง เป็นแบบอย่างของคนรุ่นใหม่ที่มีอุดมคติของความเป็น "ครู" ที่มีความกล้าหาญเสียสละ มุ่งมั่น และอาจเริงอาจจังในอันที่จะอุทิศตนเองให้กับการศึกษาและสังคมในชนบทโดยแท้ครูโภกมล คีมทอง ลูกคอลับสังหารในขณะออกเยี่ยมชาวบ้านในบริเวณพื้นที่ที่มีผู้ก่อการร้าย เมื่อวันที่ ๒๒กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ แม้ว่าครูโภกมล คีมทองจะมีชีวิตอยู่เพียงย่างเข้าวัยเบญจเพศ แต่ประวัติในด้านการศึกษาและความเป็นครู ก็มีสาระดีเด่นพอที่จะยึดถือเป็นแบบอย่างของครูรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สำนักงานเลขานุการครุศาสตร์ฯ ได้นำประวัติของครูโภกมล คีมทอง พิมพ์เป็นเกียรติประวัติใน ประมวลประวัติครู เนื่องในงานครบรอบ ๑๐๐ปี กระทรวงศึกษาธิการแบบอย่างของครูโภกมล ได้สร้างความศรัทธาให้กับผู้อยู่ริมแม่น้ำ ร่วมกันจัดตั้งมูลนิธิในนามของเขากือ มูลนิธิโภกมล คีมทอง ปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยมิใช่เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่เขาเท่านั้น หากยังมีวัตถุประสงค์เพื่อสถานต่อและสนับสนุนผู้มีอุดมคติ

ให้เพร่่าหลายในสังคม และเพื่อกระตุ้นเตือน สนับสนุนให้บุคคลมีความเสียสละเพื่อสังคม มีอุดมคติ และเป็นผู้นำชุมชนที่ดี (พจน์ กริชาไกรวรรณ, ๒๕๔๖.)

ความสำคัญเกี่ยวกับการเสียชีวิตของครูโภมล คีมทอง

ครูโภมล คีมทอง เป็นครูอาสาสมัครสร้าง โรงเรียนชุมชนเหมือนหัวใจในเข้า ตำบลบ้านส่อง อำเภอเวียงสะระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครูโภมล คีมทอง จบการศึกษาวิชาเอก สังคมศึกษา จากคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาตั้ง โรงเรียนชุมชนเหมือนหัวใจในเข้า บริเวณเหมือนแร่พลวง ขนาดใหญ่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ ครูโภมล คีมทอง พร้อมกับ ครูรัตนานา สกุลไทยเดินทางมาร่วมงานพิธีเปิดโรงเรียนบ้านเหมือนหัวใจเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ ตอนเย็นเกือบสามเมื่อคืนทางกลับ ถึงบริเวณบ้านทุ่ง โคนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ยิงเสียชีวิตทั้งสองท่าน เมื่อครูโภมล คีมทอง เสียชีวิต โรงเรียนชุมชนเหมือนหัวใจในเข้าดำเนินการเรียนการสอนมาได้ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ก็ย้ายโรงเรียนมาเปิดบริเวณใกล้ชุมชนในที่สุด โรงเรียนก็ได้ปิดการเรียนการสอนเปลี่ยนไปเป็นที่เรียนของการศึกษานอกโรงเรียน จนถึงปัจจุบัน

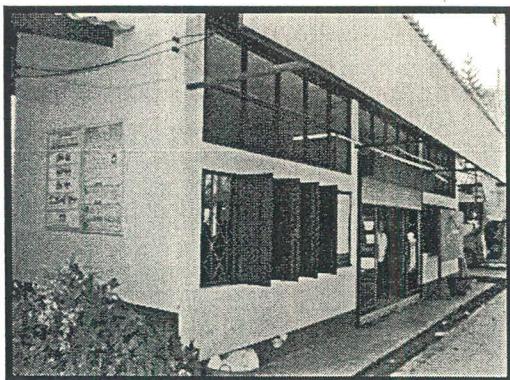
ครูโภมล คีมทอง เป็นผู้นำในการพัฒนา หอเพชร และ คณะ ไปรำที่สยามสมาคม กรุงเทพมหานคร พร้อมกับ ถ่ายรูปโนราและอธิบายการทำเป็นเอกสารเผยแพร่สำหรับครูและบุคคลทั่วไปในวารสาร วิทยาสาร ประจำปี ๒๕๑๔ ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้ด้านการรำในรัฐส滂ท่าของโนราพัน หอเพชร จึงเป็นการระลึกถึงครูโภมล คีมทอง และสถานที่เสียชีวิตซึ่งอยู่ใกล้โรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ (หนึ่นือคลอง) เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนเหมือนหัวใจในเข้าจากอดีตมากที่สุด

๕. ประวัติโรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์

ภาพที่ ๕๐ โรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ (หนึ่นือคลอง)

ที่มา : ธรรมนิตร์ นิกมรัตน์ ๒๕๔๖

ภาพที่ ๕๙ อาคารเรียนโรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์
ที่มา : ธรรมนิตย์ นิคมรัตน์ ๒๕๕๖

ภาพที่ ๕๖ บรรยายกาศในโรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์
ที่มา : ธรรมนิตย์ นิคมรัตน์ ๒๕๕๖

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านส่อง อำเภอเวียงสา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ ๘๔๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๗ - ๗๓๖๖๑๕๕ โทรสาร ๐๗ - ๗๓๖๖๑๕๕
E-mail samakee๑๘๗@hotmai.com

๒. เปิดสอนตั้งแต่ระดับ ก่อนประถมศึกษา ถึงระดับ มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๓. มีเขตพื้นที่บริการ แบ่งเป็น ๓ ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ ๑ และ ๒ รับผิดชอบ ๒หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๗ และ หมู่ที่ ๑๗ ส่วนช่วงชั้นที่ ๓ รับผิดชอบ ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๗ หมู่ที่ ๘ หมู่ที่ ๑๗ และหมู่ที่ ๑๘

ข้อมูลด้านการบริการ

๑. ชื่อ – สกุลผู้บริหาร นายเจร หนูปลื้ม วุฒิการศึกษาสูงสุด ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่ โรงเรียนนี้ตั้งแต่ วันที่ ๑๕ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบันเวลา ๔ ปี ๕ เดือน

๒. ประวัติโดยย่อของโรงเรียน

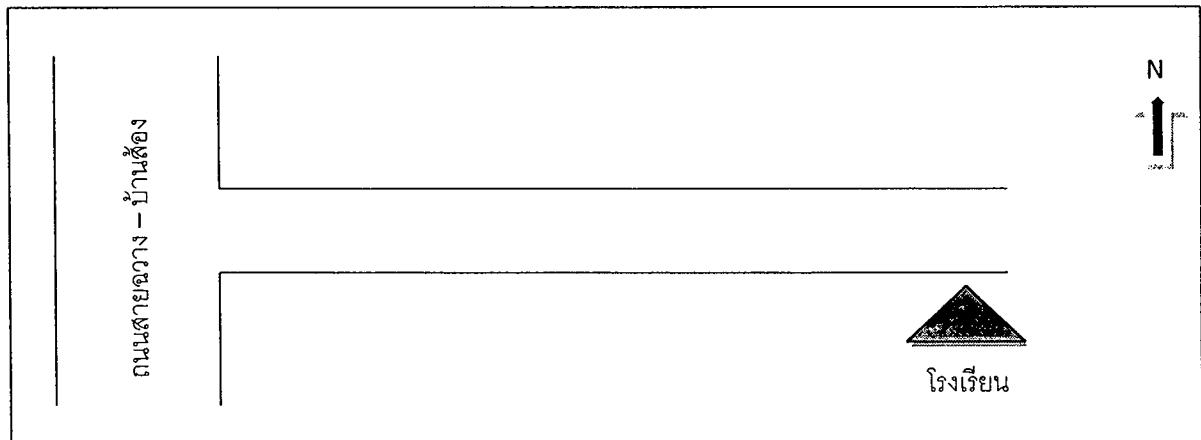
โรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยมีนายพิชิต วุฒิศักดิ์ มอบที่ดินให้ ๖ ไร่ เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑, ๒ โดยมีนายบัญชา แก้วมี เป็นครูสอน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ยกฐานะเป็นโรงเรียนประชานา落 มีนายประทีป แซ่ตัน เป็นครูใหญ่ และใน พ.ศ. ๒๕๑๒ หมู่บ้านเจ้าวิภาวดีรังสิต ดำเนินให้สร้างอาคารเรียน ๑ หลัง โรงเรียน ๑ หลัง

ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ เปิดทำการสอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ใน พ.ศ. ๒๕๒๗ เปิดทำการสอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ใน พ.ศ. ๒๕๒๙ เปิดทำการสอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใน พ.ศ. ๒๕๓๖ เปิดทำการสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามโครงการขยาย
โอกาสทางการศึกษาและเปิดทำการสอน ในระดับชั้นอนุบาล ๑, ๒ ด้วย
แผนที่โรงเรียน

๓. คำขวัญโรงเรียน

ส่งเสริมกีฬา พัฒนาชุมชน ฝึกฝนวิชาการ สืบสานวัฒนธรรมไทย

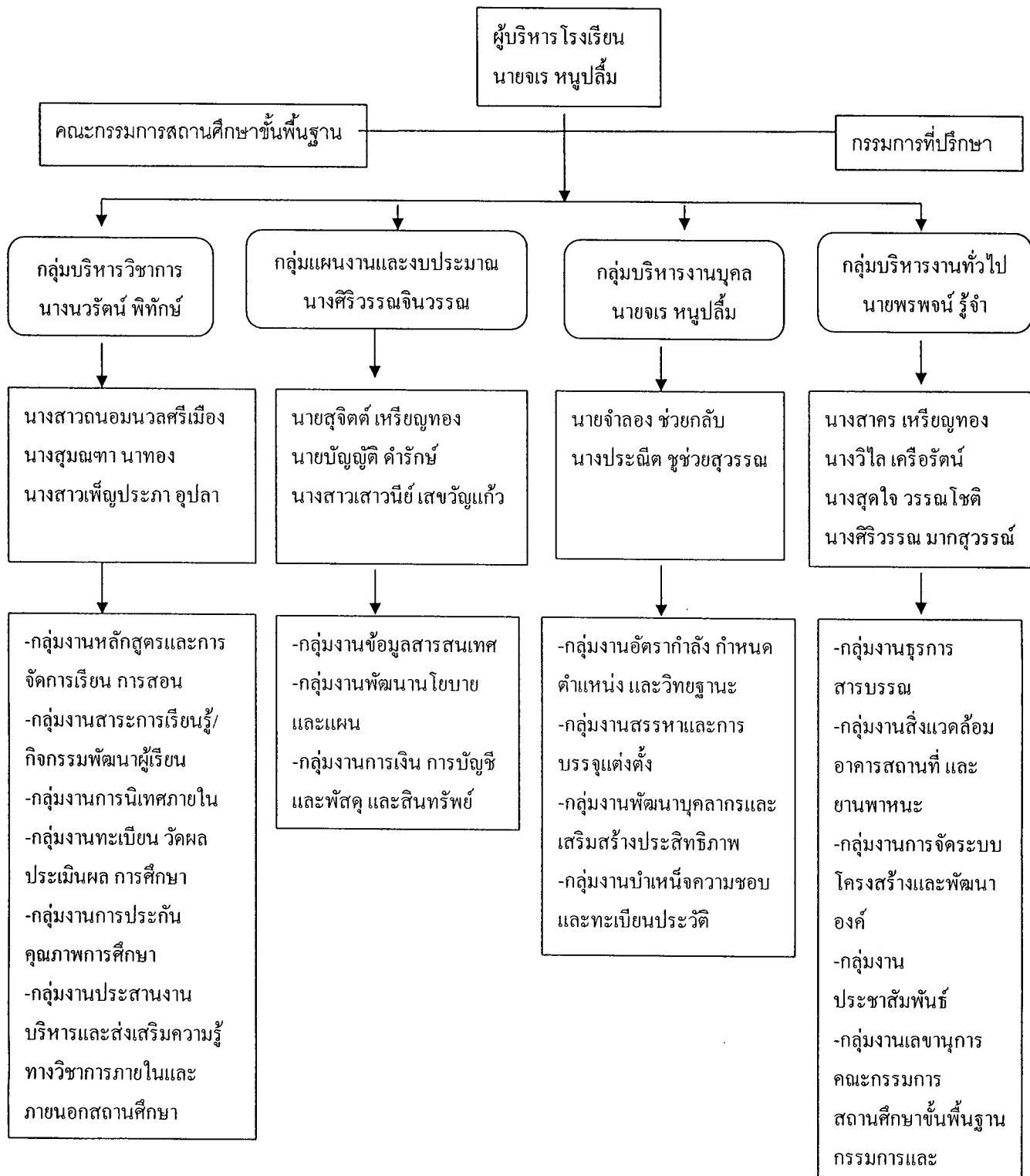
๔. วัตถุประสงค์เฉพาะของสถานศึกษา มุ่งมั่นจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

๕. ระบบโครงสร้างการบริหาร

โรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ จัดระบบการบริการงานตามภารกิจงาน ๔ งาน

ตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๓ เรื่อง การแบ่งส่วน
ราชการภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๘ ในการดำเนินงาน โรงเรียน
กระจายอำนาจการบริหารงานให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมกันคิด ตัดสินใจและปฏิบัติร่วมกัน
เพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีโครงสร้างการบริหารงานดังนี้

แผนภูมิการบริหารงานโรงเรียนสามัคคี

ข้อมูลนักเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนมีข้อมูลนักเรียน(ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖) ดังนี้

๑. จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด ๒๒๕ คน ของเขตพื้นที่บริการ ๓ คน
๒. จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลนักเรียน

ระดับชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ม.๑	๓๓	๑๕	๔๘
ม.๒	๕	๔	๙
รวม	๒๖	๑๙	๔๕
ป.๑	๕	๑๒	๑๗
ป.๒	๓๓	๕	๓๘
ป.๓	๑๒	๑๐	๒๒
ป.๔	๑๒	๕	๑๗
ป.๕	๑๖	๑๑	๒๗
ป.๖	๑๑	๘	๑๙
รวม	๗๓	๔๘	๑๒๑
ม.๑	๑๗	๕	๒๒
ม.๒	๑๐	๘	๑๘
ม.๓	๑๐	๗	๑๗
รวม	๓๗	๒๐	๕๗
นักเรียนทั้งหมด	๑๗๑	๕๗	๒๒๘

๓. นักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วม ๕ คน

๔. นักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ ๓๐ คน

๕. นักเรียนปัญญาเด็ก – คน

๖. นักเรียนต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ๒๘ คน

๗. จำนวนนักเรียนต่อห้อง (เฉลี่ย) ๒๑ คน

ส. สัดส่วนครู:นักเรียน = ๑: ๑๕

๕. จำนวนนักเรียนที่ลาออกจากทางคัน (ปีปัจจุบัน) – คน

๑๐. สถิติข้าคเรียน / เดือน ๑๐ กน

๑๑. จำนวนนักเรียนที่ทำซื่อเสียงให้แก่โรงเรียนในปีที่ผ่านมา

รายชื่อนักเรียนที่ทำซื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ประเภท เดียว จำนวน ๑ คน ได้แก่

ตารางที่ ๘ รายชื่อนักเรียนที่สร้างซื่อเสียงให้กับโรงเรียน

ที่	ชื่อ - สกุล	ระดับรางวัล / ชื่อรางวัลที่ได้รับ	หน่วยงานที่มอบ รางวัล
๑	เด็กหญิงบัณฑิตา มัณฑ์พาณิช	เหรียญเงิน / ขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง หญิง ป. ๑ – ป. ๖ ในงานศิลปหัตกรรม นักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ ๖๒ จังหวัดภูเก็ต	สพฐ

รายชื่อนักเรียนที่ทำซื่อสีียงให้แก่โรงเรียน ประเภท ทีม จำนวน ๑๗ ทีม ได้แก่

ตารางที่ ๕ รายชื่อนักเรียนที่ทำซื่อสีียงให้แก่โรงเรียน

ที่	ชื่อ – สกุล	ระดับรางวัล / ชื่อรางวัลที่ได้รับ	หน่วยงานที่มอบ รางวัล
๑	เด็กหญิงฟารีน่า สงวนชี	เหรียญทอง / เพลงคุณธรรม	สพฐ
๒	เด็กหญิงมณีกานต์ ชูจิตร	ในงานศิลปหัตกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ ๖๒ จังหวัดภูเก็ต	
๓	เด็กหญิงวรดา ทองสัมฤทธิ์		
๔	เด็กหญิงวิภาวดี คำนวนจิตต์		
๕	เด็กชายวรรธกร เบี้ยວ่อง		
๖	เด็กหญิงณัฐพร แจ้งศรีษะ	เหรียญทองแดง / รำวงมาตรฐาน	สพฐ
๗	เด็กหญิงชาลินี มีแรง	ม. ๑ – ๓ ประเภททีม ในงานศิลปหัตกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ ๖๒ จังหวัดภูเก็ต	
๘	เด็กหญิงอรอนุมา แหลมหลัก		
๙	เด็กหญิงแพรวิໄร คำสุข		
๑๐	เด็กหญิงแพรวพรรรณ ชูเพชร		
๑๑	เด็กหญิงอรพรรรณ กองแก้ว		
๑๒	เด็กชายทักษิณย์ สมอสาร		
๑๓	เด็กชายอธิราช คำนวนจิตต์		
๑๔	เด็กชายอนิรุทธิ์ สีทอง		
๑๕	เด็กชายนนทศักดิ์ ชูจิตร		
๑๖	เด็กชายก้านเพชร เจมนาก		
๑๗	เด็กชายเอกพงษ์ พดาวรรณ		

ข้อมูลบุคลากร

๑. บุคลากรจำแนกตามประเภท เพศ ระดับการศึกษา อายุเฉลี่ย ประสบการณ์สอน

ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลบุคลากร

ประเภท บุคลากร	เพศ		ระดับการสอนสูงสุด			อายุเฉลี่ย	ประสบการณ์ สอนเฉลี่ย
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่า ป.ตรี		
ผู้อำนวยการ	๑	-	-	-	๑	๔๖	๒๐
รอง ผู้อำนวยการ	-	๑๑	๒	๑๑	-	-	-
ครูประจำการ	๔	๑	-	๑	-	๔๖	๒๑.๗๗
ครูอัตราจ้าง	-	-	๑	-	-	๓๑	๗
นักการ / การ โรง	๑	๑	-	๑	-	๔๕	๒๑
ธุรการ	-	๑	-	๑	-	-	-
รวม	๖	๑๑	๓	๑๕	๑	๔๓	๑๗.๔๓

๒. ครูสอนตรงตามวิชาเอก ๑๓ คน (๗๖.๖๗%)

๓. ครูที่สอนวิชาตามความถนัด ๒ คน (๑๕.๓๘%)

๔. ชั่วโมงโดยเฉลี่ยของครู คนละ ๒๐ ชั่วโมง / สัปดาห์

๕. สถิติการอบรมและพัฒนาบุคลากร ในรอบปีที่ผ่านมาบุคลากร ได้รับการพัฒนาเฉลี่ยคนละ ๖ ครั้ง/ปี

๖. การได้รับรางวัล เกียรติบัตรของครู

ตารางที่ ๑๑ แสดงถึงการได้รับรางวัลและเกียรติบัตรของครู

ประเภท	ระดับรางวัล / ชื่อรางวัลที่ได้รับ	หน่วยงานที่มอบรางวัล
ผู้บริหาร		
นายจเร หนูปลื้ม	เหรียญทองรางวัลของคุณค่า ศพฐ. (ObecAwards) ประเภท ขยายโอกาสทางการศึกษาด้าน ^๑ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ ^๒ การสอน	ศพฐ.
ครู		
นางสุดใจ วรรณ โชคิ	ครูผู้สอนนักเรียน เหรียญทอง / กิจกรรมเพลงคุณธรรม	ศพฐ.
ประเภท	ระดับรางวัล / ชื่อรางวัลที่ได้รับ	หน่วยงานที่มอบรางวัล
ครู(ต่อ)		
นางสาวครรช เหรียญทอง	ครูผู้สอนนักเรียน เหรียญทอง / กิจกรรมเพลงคุณธรรม	ศพฐ.
นายจำลอง ช่ำยกดับ	ครูผู้สอนนักเรียน เหรียญเงิน / กิจกรรมร่วมงานมาตรฐาน ม. ๑- ๓ ประเภททีม ๘ – ๑๐	ศพฐ.
นางนวรัตน์ พิทักษ์	ครูผู้สอนนักเรียน เหรียญเงิน / กิจกรรมร่วมงานมาตรฐาน ม. ๑- ๓ ประเภททีม ๘ – ๑๐	ศพฐ.
นางสาวอนอนนวล ศรีเมือง	ครูผู้สอนนักเรียน เหรียญเงิน / กิจกรรมร่วมงานมาตรฐาน ม. ๑- ๓ ประเภททีม ๘ – ๑๐	ศพฐ.
นายสุจิตต์ เหรียญทอง	ครูผู้สอนนักเรียน เหรียญเงิน / กิจกรรมขับร้องเพลงไทย ^๓ ลูกทุ่งหญิง ป. ๑ – ๖	ศพฐ.
นายบัญญัติ ดำรงกษ์	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๕	ครุสภาก

ตารางที่ ๑๑ (ต่อ)

ประเภท	ระดับรางวัล / ชื่อรางวัลที่ได้รับ	หน่วยงานที่มอบรางวัล
นายสุจิตต์ เหรียญทอง	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๕	คุรุสภา
นางนวรัตน์ พิทักษ์	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๕	คุรุสภา
นางศิริวรรณ จินวารณ	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๖	คุรุสภา
นายจำลอง ช่วยกลับ	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๖	คุรุสภา
นางสุดา วรรณโภดิ	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๖	คุรุสภา
นางวิไล เครือรัตน์	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๖	คุรุสภา
นายบัญญัติ คำรักษ์	หนึ่งแสนครูดี ประจำปี ๒๕๕๖	คุรุสภา
นางนวรัตน์ พิทักษ์	ครูดีมีคุณธรรม	สมาคมศิลปินแห่งชาติ ประเทศไทย
นางประณีต ชูช่วยสุวรรณ	สหกรณ์เด่น	สหกรณ์จังหวัด
นางศิริวรรณ จินวารณ	ธรรมะทางก้าวหน้า	ชัชรมพุทธศาสนา
นายจำลอง ช่วยกลับ	ธรรมะทางก้าวหน้า	ชัชรมพุทธศาสนา

ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้และการใช้งาน

๑. อาคารเรียนและอาคารประกอบ จำนวน ๖ หลัง ได้แก่ อาคารเรียน ๔ หลัง อาคาร
อนุกฤษณะก์ อาคาร ๒ หลัง ห้องส้วม ๒ หลัง ห้องสมุด ๑ หลัง

๒. จำนวนห้องเรียนทั้งหมด ๑๑ ห้องเรียน แบ่งเป็น

ชั้น อ. ๑ -๒ = ๒ ห้อง

ชั้น ป. ๑ -๖ = ๖ ห้อง

ชั้น ม. ๑ -๓ = ๓ ห้อง

๓. มีห้องสมุด ขนาด ๗๒ ตารางเมตร มีหนังสือทั้งหมด ๕,๖๕๐ เล่ม จำแนกเป็น ๑๐

ประเภท

๔. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่

๔.๑ ห้องสมุด

๔.๒ ห้องคอมพิวเตอร์

๔.๓ ห้องพยาบาล

๔.๔ ห้องวิทยาศาสตร์

๔.๖ สวนป่าล้มน้ำมัน

๔.๗ บ่อเลี้ยงปลา

๔.๘ แปลงเกษตร

๔.๙ ห้องสหกรณ์โรงเรียน

๕. แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

๕.๑ อ่างเก็บน้ำเทวดา

๕.๒ วัดวิภาวดีรังสิต

๕.๓ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเกษตรสัมพันธ์

๕.๔ สถานีอนามัยบ้านเหนือคลอง

๕.๕ น้ำตก ๓๕๗

สภาพชุมชนโดยรวม

๑. สภาพชุมชนรอบบริเวณ โรงเรียนมีลักษณะ เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับสถานศึกษา ค่อนข้างดีแต่มีส่วนร่วมในการบริการสถานศึกษาค่อนข้างน้อย โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเป็นผู้ประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการสถานศึกษา สภาพชุมชนมีการแพร่ ระบาดของสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนเล็กน้อย ประชากร ๒,๐๐๐ บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ สถานีอนามัย บ้านเหนือคลองอุทยานแห่งชาติไตรรัมเป็น น้ำตก ๓๕๗ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน เกษตรสัมพันธ์ อ่างเก็บน้ำเทวดา และ วัดวิภาวดีรังสิต ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเหล่านี้เป็นอย่างดีทั้งด้านเป็นวิทยากร สนับสนุนงบประมาณและสื่องของ อาชีพหลักของชุมชน คือ การเกษตร กรรม ทำสวนยางพาราและรับจำจ้าง เนื่องจาก เป็นที่ปลูกยางพาราทั้งหมู่บ้าน ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี / ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่รักษาโดยทั่วไป คือ การทำบุญเดือนสิบ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ทำสวนยางพาราและรับจำจ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ / รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี ๑๑,๓๐๐ บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว

๒. โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน โรงเรียนอยู่ในบริเวณชุมชน ใกล้กับสถานีอนามัย บ้านเหนือคลอง, อุทยานแห่งชาติไตรรัมเป็น น้ำตก ๓๕๗ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน เกษตรสัมพันธ์ อ่างเก็บน้ำเทวดา และ วัดวิภาวดีรังสิต ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเหล่านี้เป็นอย่างดีทั้งด้านเป็นวิทยากร สนับสนุนงบประมาณและสื่องของ (Website www.samakeeanuson.com)

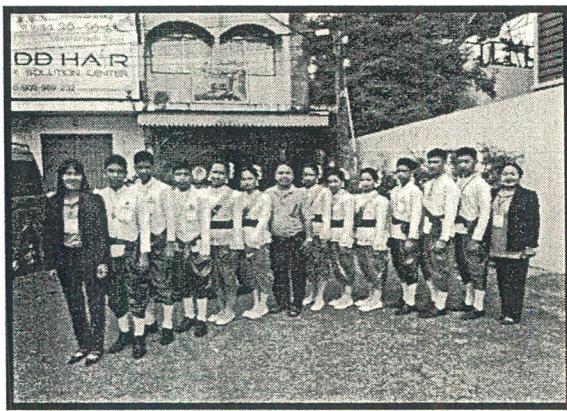
๖. ความสัมพันธ์กับครูและผู้ถ่ายทอด

โรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ (เห็นอคลอง) ตำบลบ้านส่อง อำเภอเวียงสะระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโรงเรียนขยายโอกาสซึ่งมีนักเรียนระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งนับได้ว่า เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่มีครูและนักเรียนจำนวนประมาณ ๒๕๕ คน มีครู ๑๖ คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณครูซึ่งดูแลการเรียนการสอนและกิจกรรมด้านนาฏศิลป์และดนตรี คือ คุณครูจำลอง ช่วงกลับ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถด้านโนราและนาฏศิลป์ไทย นักเรียนโรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ มีผลงานด้านการแสดงแข่งขันทักษะเป็นตัวแทนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ใน การแข่งขันนาฏศิลป์ไทย ประเภทรำวงมาตรฐานและดนตรีไทย (อังกะลุง) และโดยเฉพาะคุณครูจำลอง ช่วงกลับ เป็นศิษย์ โนรารุ่นน้องสายตระกูลชุมอุปัมภ์นารา ซึ่งฝึกหัดมาจากอาจารย์จิณนิพงษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช และเคยร่วมงานด้านการเผยแพร่การแสดงโนราร่วมกับผู้วิจัยมาแล้วหลายครั้ง ในอดีต ทำให้การสนับสนุนจากผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนทุกคน จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และนักเรียนซึ่งมาร่วมฝึกหัดและถ่ายทอดท่ารำ คุณครูจำลอง ช่วงกลับ จะเป็นผู้คัดเลือกและดูแล เป็นอย่างดี ทำให้การถ่ายทอดภัยในระยะเวลาสั้นๆ จำนวน ๔-๕ วัน ได้รับความรู้จากการ อบรมเชิงปฏิบัติการ อย่างรวดเร็ว และมีมิตรภาพความผูกพันกันเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้กระบวนการรำ ที่ได้รับการถ่ายทอดไม่สูญหายและมีประสิทธิภาพ เมื่อครู่ในโรงเรียนมีความรู้และมีกิจกรรม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งความสัมพันธ์และความสำคัญดังกล่าวจะมีประโยชน์ และคุณค่าต่อการวิจัย

ภาพที่ ๕๓ ครูจำลองช่วงกลับ

ที่มา : ธรรมนิตย์ นิคมรัตน์๒๕๕๖

ภาพที่ ๕๔ นักเรียนแสดงรำวงมาตรฐาน
ที่มา : จำลอง ช่วยกลับ ๒๕๕๖

ภาพที่ ๕๕ นักเรียนแสดงอังกะลุง
ที่มา : จำลอง ช่วยกลับ ๒๕๕๖

จากข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศิลปินในราพัน หอเพชร การรำท่าครูของครูโนราทีมีชื่อเสียงในอดีต 4 คน มาสู่การเปรียบเทียบท่ารำที่คล้ายคลึงกันของครูแต่ละท่านจะกระทำทั้งประวัติครูโกมล คีมทองกับโรงเรียนสามัคคีอนุสรณ์ ซึ่งเป็นสถานที่เสียชีวิตในวัยหนุ่ม เมื่อมาศึกษาข้อมูลร่วมกันจะทำให้ทราบถึงความเข้มแข็งของศิลปะการแสดงในราพันในชุมชนที่มีความพร้อมของศิลปินและผู้นำการศึกษาทั้งในและนอกพื้นที่ในอดีตและปัจจุบัน ถ้าหากมีความผูกพันกับครูในโรงเรียนที่ศึกษาไว้ล่วงหน้าจะทำให้การถ่ายทอดศิลปะการแสดงในราพันในการดำเนินการถ่ายทอดได้หลากหลายขึ้น เพราะได้รับความร่วมมือและไว้วางใจจากครูในโรงเรียนและประชาชนในชุมชน